

Obren una nova consulta a Lleida per valorar els fumadors d'alt risc i detectar precoçment el càncer de pulmó

Està impulsada pel Servei Territorial de Pneumologia i està ubicada a l'Hospital Universitari de Santa Maria de Lleida.

A més d'una valoració respiratòria, als pacients també se'ls realitza un TAC de tòrax de baixa dosi de radiació.

La nova consulta funciona des de l'abril i ja ha valorat mig centenar de pacients amb resultats molt esperançadors.

El càncer de pulmó és el tipus de càncer que presenta una major mortalitat mundial i supera en letalitat el càncer de mama, el colorectal i el de pròstata. A més, el seu impacte econòmic és el més important, ja que arriba a absorbir el 15% de tots els costos relacionats amb el càncer, segons un estudi sobre els costos del càncer a Europa.

L'elevada mortalitat associada al càncer de pulmó s'atribueix en gran manera a diagnòstics tardans, quan la cirurgia ja no és viable. La detecció precoç permet trobar-los quan les lesions són molt incipients o petites i les possibilitats d'oferir tractaments curatius i menys agressius són més altes. Tot i que hi ha programes de detecció precoç per a altres tipus de càncer i que el Parlament Europeu s'ha posicionat a favor del cribratge de càncer de pulmó, l'Estratègia nacional del càncer a l'Estat espanyol el continua desaconsellant.

El territori de Lleida s'ha involucrat activament en el maneig i l'estudi d'aquest tipus de tumor des de fa anys. Seguint la línia del diagnòstic precoç, recentment s'ha posat en marxa una consulta al Servei de Pneumologia, basada en la valoració de fumadors d'alt risc, és a dir, fumadors que pateixen emfisema o malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC). En aquesta consulta, a més d'una valoració respiratòria, se'ls realitza un TAC de tòrax de baixa dosi de radiació en el context d'un protocol de cribratge de càncer de pulmó. El protocol que s'aplica respon a una cohort de recerca internacional anomenada *International Early Lung Cancer Action Program* (I-ELCAP) que avui dia té més de 80.000 pacients estudiats. A tots els pacients se'ls ofereix un programa de deshabitació tabàquica.

La consulta de fumadors d'alt risc està liderada per la doctora Jessica González, facultativa especialista en Pneumologia, s'ubica a l'Hospital Universitari Santa Maria i compta amb l'organització i la gestió d'una infermera coordinadora del projecte, Sally Santisteve. De la mateixa

manera, la consulta compta amb la col·laboració estreta i fonamental del Servei de Diagnòstic per la Imatge de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova. Concretament, de la doctora Marina Pardina, qui ha organitzat la realització dels TAC de baixa radiació, així com la lectura i manipulació de les imatges. Per a un maneig multidisciplinari d'aquests pacients d'alt risc, s'ha creat un comitè específic. Les disciplines involucrades són, a més de la pneumologia i la radiologia, la cirurgia toràctica i l'oncologia mèdica i radioteràpica.

Recentment, s'ha aprovat un projecte de recerca que pretén estudiar millor el tractament dels càncers detectats a l'estadi I, també en el context de la cohort internacional I-ELCAP. S'anomena específicament *The Initiative for Early Lung Cancer Research on Treatment* (I-ELCART). En aquest projecte hi juguen un paper central els departaments de Cirurgia Toràctica i Oncologia Radioteràpica. De la mateixa manera, el Grup lleidatà participa en la iniciativa nacional CASSANDRA i hi col·labora amb objectiu principal de demostrar la factibilitat i el benefici de la implementació de programes de cribratge de càncer de pulmó a l'Estat espanyol.

La nova consulta de l'Hospital Universitari de Santa Maria es va obrir el passat mes d'abril i, des de llavors, s'han valorat uns 50 pacients. En dos casos es va detectar una lesió pulmonar sospitosa. Es van diagnosticar i van ser tractats quirúrgicament amb un diagnòstic final d'adenocarcinoma i carcinoma escatós, tots dos en estadi inicial. Aquest diagnòstic està associat a una supervivència de més del 85% a 5 anys, cosa impensable per a aquest tipus de tumor. En tots dos, la cirurgia va transcórrer sense incidències i es troben en seguiment conjunt pels serveis de Cirurgia Toràctica i Pneumologia. Un altre pacient està actualment en el procés diagnòstic d'una altra lesió sospitosa. A més, es va valorar la situació respiratòria i el tractament inhalat en tots els pacients i en 7 casos es van detectar mutacions relacionades amb el dèficit d'alfa-1-antitripsina.

Aquest inici tan esperançador suposa un canvi de paradigma del càncer de pulmó al territori i representa alhora un canvi en l'esperança de vida per a fumadors d'alt risc a la regió. A més, implica una nova línia de recerca multidisciplinària, d'acord amb altres grups d'àmbit internacional.

Lleida, 17 de novembre de 2023